DOMSTOLENS DOM (Tredje Afdeling)

20. november 2008 *

I sag C-1/07,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 234 EF, indgivet af Landgericht Siegen (Tyskland) ved afgørelse af 29. november 2006, indgået til Domstolen den 3. januar 2007, i en straffesag mod

Frank Weber,

har

DOMSTOLEN (Tredje Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, A. Rosas (refererende dommer), og dommerne J. Klučka, U. Lõhmus, P. Lindh og A. Arabadjiev,

generaladvokat: Y. Bot
justitssekretær: R. Grass,

* Processprog: tysk.

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

— Frank Weber ved Rechtsanwalt W. Säftel

— den italienske regering ved I.M. Braguglia, som befuldmægtiget, bistået af avvocato dello Stato S. Fiorentino

— den portugisiske regering ved L. Inez Fernandes, som befuldmægtiget

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved G. Braun og N. Yerrell, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 17. juli 2008,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af Rådets direktiv 91/439/EØF af 29. juli 1991 om kørekort (EFT L 237, s. 1), som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1882/2003 af 29. september 2003 (EUT L 284, s. 1, herefter »direktiv 91/439«).

2 Anmodningen er indgivet i forbindelse med en straffesag mod Frank Weber, som er tiltalt for den 6. januar 2006 at have ført et motorkøretøj på tysk område uden at være i besiddelse af det hertil krævede kørekort.

Retsforskrifter

Fællesskabsbestemmelser

3 I første betragtning til direktiv 91/439 hedder det:

»Som led i den fælles transportpolitik og med henblik på at bidrage til at forbedre færdselssikkerheden på vejene samt for at øge bevægeligheden for personer, som bosætter sig i en anden medlemsstat end den, hvor de har bestået en køreprøve, er det ønskeligt, at der findes et nationalt kørekort efter en EF-model, som medlemsstaterne anerkender gensidigt, og som ikke skal ombyttes.«

4 I direktivets fjerde betragtning er det anført:

»[A]f hensyn til færdselssikkerheden er det nødvendigt at fastsætte minimumskrav for udstedelse af kørekort.«

5 Sidste betragtning til direktiv 91/439 har følgende ordlyd:

»[M]edlemsstaterne bør desuden ud fra hensynet til vejtrafikken og færdselssikkerheden kunne anvende de nationale forskrifter for inddragelse, suspension og annullation af kørekortet på indehaveren af et kørekort, som har erhvervet sin sædvanlige bopæl på deres område.«

6 Nævnte direktivs artikel 1, stk. 2, bestemmer:

»De kørekort, som medlemsstaterne udsteder, anerkendes gensidigt.«

7 I henhold til artikel 7, stk. 1, litra a) og b), i direktiv 91/439 er udstedelsen af kørekort betinget af:

»a) at ansøgeren består en prøve til kontrol af færdigheder og adfærd samt en kundskabsprøve og opfylder de lægelige minimumskrav, jf. bilag II og III

b) at den pågældende har sædvanlig bopæl eller forelægger bevis for i mindst seks måneder at have været studerende i den medlemsstat, der udsteder kørekortet.«

8 Artikel 7, stk. 5, i direktiv 91/439 bestemmer:

»Ingen person må være indehaver af mere end ét kørekort udstedt af en medlemsstat.«

9 Direktivets artikel 8, stk. 2, og artikel 8, stk. 4, første afsnit, har følgende ordlyd:

»2. Med forbehold af overholdelsen af territorialprincippet i straffelove og -bestemmelser kan bopælsmedlemsstaten på indehaveren af et kørekort, der er udstedt af en anden medlemsstat, anvende sine nationale bestemmelser vedrørende begrænsning, suspension, inddragelse eller annullation af førerretten og om nødvendigt med henblik herpå ombytte dette kørekort.

[…]

4. En medlemsstat kan for en person, der på dens område er omfattet af en af de foranstaltninger, der er omhandlet i stk. 2, nægte at anerkende gyldigheden af ethvert kørekort, der er udstedt af en anden medlemsstat til denne person.«

Nationale bestemmelser

10 § 3, stk. 1 og 2, i den tyske færdselslov (Straßenverkehrsgesetz) bestemmer, i den affattelse, som finder anvendelse i hovedsagens tilfælde (BGBl. 2006 I, s. 1958, herefter »StVG«):

»1. Hvis en person ikke er egnet til at føre motorkøretøj, har kørekortmyndighederne pligt til at inddrage den pågældendes kørekort. Er der tale om et udenlandsk kørekort, svarer inddragelsen — selv om den gennemføres i henhold til andre bestemmelser — til en frakendelse af retten til at gøre brug af kørekortet på tysk område. § 2, stk. 7 og 8, finder analog anvendelse […].

2 Førerretten bortfalder ved inddragelsen af kørekortet. Hvor der er tale om et udenlandsk kørekort, medfører inddragelsen, at førerretten på tysk område bortfalder […]«

11 StVG's § 21, stk. 1, bestemmer:

» Med frihedsstraf på indtil et år eller med bøde straffes den,

1. der fører et motorkøretøj, selv om han ikke har det dertil krævede kørekort, eller det er forbudt ham at føre køretøjet i henhold til Strafgesetzbuchs § 44 eller denne lovs § 25 […]«

12 § 28, stk. 1, 4 og 5, i bekendtgørelse om personers adgang til færdsel i trafikken (kørekortbekendtgørelse) (Verordnung über die Zulassung von Personen zum Straßenverkehr (Fahrerlaubnis-Verordnung)) af 18. august 1998 (BGBl. 1998 I, s. 2214, herefter »FeV«), som affattet ved bekendtgørelse af 14. juni 2006 (BGBl. 2006 I, s. 1329), bestemmer:

»(1) Indehavere af et gyldigt EU- eller EØS-kørekort, som har sædvanlig bopæl i Tyskland, jf. § 7, stk. 1 og 2, har — jf. dog undtagelserne i stk. 2-4 — ret til at føre motorkøretøj her i landet i overensstemmelse med de ved kørekortet tillagte rettigheder. De vilkår, der er knyttet til udenlandske kørekort, skal også overholdes i Tyskland. Medmindre andet er bestemt, finder bestemmelserne i denne bekendtgørelse anvendelse på sådanne kørekort.

[…]

(4) Retten i medfør af stk. 1 gælder ikke for en indehaver af et EU- eller EØS-kørekort,

[…]

3. som i Tyskland har fået sit kørekort inddraget midlertidigt eller endeligt af en retsinstans eller umiddelbart eksigibelt eller uanfægteligt af en forvaltningsmyndighed, som det uanfægteligt er blevet nægtet at erhverve kørekort, eller hvis kørekort ikke er blevet inddraget alene af den grund, at den pågældende i mellemtiden selv har givet afkald på kørekortet, […]

[…]

(5) Ret til at gøre brug af et EU- eller EØS-kørekort i Tyskland, efter at der er truffet en afgørelse som nævnt i stk. 4, nr. 3 og 4, meddeles efter ansøgning, såfremt der ikke længere er grundlag for inddragelse eller frakendelse. […]«

13 FeV's § 46, stk. 1, har følgende ordlyd:

»Hvis indehaveren af et kørekort er uegnet til at føre motorkøretøj, har kørekortmyndighederne pligt til at inddrage den pågældendes kørekort. Dette gælder bl.a., hvis der foreligger en sygdom eller et handicap i henhold til bilag 4, 5 eller 6, eller i tilfælde af grov eller gentagen overtrædelse af færdselslovgivningen eller straffelovgivningen, der udelukker, at den pågældende er egnet til at føre motorkøretøj.«

14 FeV's artikel 46, stk. 5, bestemmer:

»Førerretten bortfalder ved inddragelsen. Hvor der er tale om et udenlandsk kørekort, medfører inddragelsen, at førerretten på tysk område bortfalder.«

Tvisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

15 Den 18. september 2004 blev det konstateret, at Frank Weber, som er tysk statsborger og bosat i Tyskland, førte et motorkøretøj under påvirkning af rusmidler (cannabis og amfetamin). Denne lovovertrædelse blev ved en administrativ afgørelse truffet af Kreis Siegen-Wittgenstein den 17. november 2004, som blev uanfægtelig den 4. december 2004, straffet med bøde og med suspension af Frank Webers tyske kørekort i en måned.

16 Den 18. november 2004 fik Frank Weber udstedt et kørekort til kategori A1, A, B og AM og med en gyldighedsperiode på ti år af myndighederne i Karlovy Vary kommune (Den Tjekkiske Republik). På kørekortet var det angivet, at køreprøven var bestået den 16. november 2004.

17 Den 7. januar 2005 blev Frank Weber ved en skrivelse fra Ordnungsamt i Kreis Siegen-Wittgenstein underrettet om, at der på grund af den lovovertrædelse, som blev konstateret den 18. september 2004, ville blive indledt en procedure til efterprøvelse af hans egnethed til at føre motorkøretøj. I februar 2005 afleverede Frank Weber sit tyske kørekort til forvaltningsmyndigheden.

18 Ved en afgørelse truffet af Ordnungsamt i Kreis Siegen-Wittgenstein den 17. marts 2005, som blev uanfægtelig den 6. april 2005, blev Frank Webers tyske kørekort inddraget i henhold til StVG's § 3, stk. 1, og FeV's § 46, stk. 1, hvilket i medfør af StVG's § 3, stk. 2, og FeV's § 46, stk. 5, indebar, at retten til at føre motorkøretøj i Tyskland bortfaldt.

19 Ved dom afsagt af Amtsgericht Siegen den 22. august 2006 blev Frank Weber dømt for overtrædelse af StVG's § 21 på grund af kørsel uden kørekort, således som det blev konstateret ved en politikontrol den 6. januar 2006.

20 Frank Weber iværksatte appel af denne dom for Landgericht Siegen med henblik på at opnå frifindelse med den begrundelse, at han som indehaver af et tjekkisk kørekort i medfør af princippet om gensidig anerkendelse af kørekort udstedt i medlemsstaterne, som er fastslået i artikel 1, stk. 2, i direktiv 91/439, havde ret til fortsat at føre motorkøretøj.

21 På denne baggrund har Landgericht Siegen besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Skal artikel 1, stk. 2, jf. artikel 8, stk. 2 og 4, i direktiv [91/439], fortolkes således, at en medlemsstat er udelukket fra på sit område at frakende en person retten til at føre motorkøretøj i henhold til et kørekort, der er udstedt af en anden medlemsstat, og dermed ikke anerkende, henholdsvis frakende kørekortet dets gyldighed, fordi indehaveren af kørekortet er blevet frataget sit kørekort i den førstnævnte medlemsstat efter tidspunktet for udstedelsen af det »andet« EU-kørekort i den anden medlemsstat, når fratagelsen af kørekortet beror på en episode/forseelse, der fandt sted inden den anden medlemsstats udstedelse af kørekortet?«

Om det præjudicielle spørgsmål

22 Med spørgsmålet ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 1, stk. 2, og artikel 8, stk. 2 og 4, i direktiv 91/439 skal fortolkes således, at de er til hinder for, at en medlemsstat nægter på sit område at anerkende retten til at føre motorkøretøj i henhold til et kørekort, der er udstedt i en anden medlemsstat, og dermed gyldigheden af dette kørekort, såfremt der efter det tidspunkt, hvor nævnte kørekort er udstedt, men som følge af en lovovertrædelse, som er konstateret før dette tidspunkt, over for indehaveren af kørekortet er truffet en foranstaltning, hvorved dennes førerret er blevet inddraget.

23 Frank Weber har principalt, under henvisning til Domstolens praksis (kendelse af 6.4.2006, sag C-227/05, Halbritter, og af 28.9.2006, sag C-340/05, Kremer), gjort gældende, at en medlemsstat i givet fald kun kan nægte at anerkende et kørekort, som er udstedt af en anden medlemsstat, på grund af adfærd udvist efter udstedelsen af nævnte kørekort.

24 Den italienske regering og Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber er derimod af den opfattelse, at en medlemsstat i en situation som den, der foreligger i hovedsagen, er berettiget til at nægte at anerkende gyldigheden af et kørekort, som er udstedt af en anden medlemsstat, selv om denne nægtelse er begrundet i en adfærd, som er udvist forud for tidspunktet for udstedelsen af nævnte kørekort.

25 Den portugisiske regering har anført, at artikel 8, stk. 2 og 4, i direktiv 91/439 netop har til formål at forebygge de risici, der følger af adfærd udvist af personer, der, mens de er omfattet af en midlertidig suspension af deres kørekort i én medlemsstat, rejser til en anden medlemsstat for at få et andet kørekort, selv om der er indledt en procedure til efterprøvelse af deres egnethed til at føre motorkøretøj, som vil kunne føre til en inddragelse af førerretten.

26 Det bemærkes indledningsvis, at det almindelige princip om gensidig anerkendelse af kørekort udstedt af medlemsstaterne, som er fastslået i artikel 1, stk. 2, i direktiv 91/439, er fastsat bl.a. med henblik på at lette bevægeligheden for personer, som bosætter sig i en anden medlemsstat end den, hvor de har bestået en køreprøve (jf. bl.a. dom af 29.4.2004, sag C-476/01, Kapper, Sml. I, s. 5205, præmis 71, og domme af 26.6.2008, forenede sager C-329/06 og C-343/06, Wiedemann og Funk, Sml. I, s. 5205, præmis 49, og forenede sager C-334/06-C-336/06, Zerche m.fl., Sml. I, s. 4691, præmis 46).

27 Efter fast retspraksis følger det af nævnte artikel 1, stk. 2, at de kørekort, som medlemsstaterne udsteder, uden nogen formaliteter skal anerkendes gensidigt. Denne bestemmelse pålægger medlemsstaterne en klar og præcis forpligtelse, der ikke giver dem noget skøn med hensyn til, hvilke foranstaltninger der skal vedtages for at overholde den (jf. i denne retning dom af 29.10.1998, sag C-230/97, Awoyemi, Sml. I, s. 6781, præmis 41 og 42, Kapper-dommen, præmis 45, dommen i sagen Wiedemann og Funk, præmis 50, samt dommen i sagen Zerche m.fl., præmis 47).

28 Medlemsstaterne kan imidlertid i henhold til artikel 8, stk. 2 og 4, i direktiv 91/439 under visse omstændigheder, navnlig ud fra hensynet til færdselssikkerheden, anvende de nationale bestemmelser vedrørende begrænsning, suspension, inddragelse og annullation af førerretten på indehaveren af et kørekort, som har sin sædvanlige bopæl på deres område, og for en person, der på deres område er omfattet af en af disse foranstaltninger, nægte at anerkende gyldigheden af ethvert kørekort, der er udstedt af en anden medlemsstat til denne person.

29 Domstolen har i denne henseende gentagne gange henvist til, at artikel 8, stk. 4, første afsnit, i direktiv 91/439 udgør en undtagelse til det almindelige princip om gensidig anerkendelse af kørekort, og at denne bestemmelse derfor skal fortolkes snævert (jf. bl.a. dommen i sagen Wiedemann og Funk, præmis 60, og dommen i sagen Zerche m.fl., præmis 57).

30 Det fremgår af oplysningerne fra den forelæggende ret, at Frank Weber på det tidspunkt, hvor han erhvervede sit tjekkiske kørekort, dvs. den 18. november 2004, i henhold til en afgørelse af 17. november 2004, som blev uanfægtelig den 4. december 2004, var omfattet af en foranstaltning, hvorved hans tyske kørekort var midlertidigt suspenderet i en måned. Efter at han havde erhvervet sit tjekkiske kørekort, blev hans førerret inddraget den 17. marts 2005. Det er desuden ubestridt, at de faktiske omstændigheder, som begrundede såvel den midlertidige suspension som inddragelsen af Frank Webers ret til at føre motorkøretøj, blev konstateret den 18. september 2004, dvs. før tidspunktet for udstedelsen af nævnte tjekkiske kørekort.

31 Det kan ikke antages, at direktiv 91/439 foreskriver en forpligtelse til at anerkende gyldigheden af et kørekort, som er udstedt under sådanne omstændigheder.

32 Domstolen har ganske vist haft lejlighed til at fastslå, at en medlemsstat kun kan udnytte muligheden for i henhold til artikel 8, stk. 2, i direktiv 91/439 at anvende sine egne bestemmelser vedrørende bl.a. inddragelse af førerretten på en indehaver af et kørekort udstedt af en anden medlemsstat, på grundlag af adfærd fra den pågældendes side, som er udvist efter erhvervelsen af dette kørekort (jf. dommen i sagen Wiedemann og Funk, præmis 59, dommen i sagen Zerche m.fl., præmis 56, Halbritter-kendelsen, præmis 38, og Kremer-kendelsen, præmis 35).

33 Inddragelsen af den berørte persons kørekort i den sag, der gav anledning til Kremer-kendelsen, var imidlertid ikke ledsaget af et forbud mod at erhverve et nyt kørekort. I de sager, som gav anledning til de øvrige afgørelser nævnt i foregående præmis, var de midlertidige forbud mod at erhverve et nyt kørekort, som ledsagede inddragelsen af kørekortet, alle ophørt på tidspunktet for udstedelsen af det nye kørekort.

34 Det er på denne baggrund, Domstolen har fastslået, at en medlemsstat kun kunne gøre brug af den mulighed, der følger af artikel 8, stk. 2, i direktiv 91/439, på grundlag af adfærd fra den pågældendes side, som er udvist efter erhvervelsen af det kørekort, som er udstedt i en anden medlemsstat. Således kan denne bestemmelse ikke tillade den medlemsstat, hvor den pågældende har sin sædvanlige bopæl, at nægte at anerkende et kørekort, som er udstedt af en anden medlemsstat, udelukkende fordi indehaveren af dette kørekort tidligere har fået inddraget et tidligere kørekort i førstnævnte medlemsstat (jf. dommen i sagen Wiedemann og Funk, præmis 66, og dommen i sagen Zerche m.fl., præmis 63).

35 Situationen i hovedsagen er en helt anden. Dels var Frank Weber omfattet af en foranstaltning truffet af de kompetente tyske myndigheder, som indebar, at hans tyske kørekort var midlertidigt suspenderet, da han erhvervede sit tjekkiske kørekort. Dels blev der efter udstedelsen af hans tjekkiske kørekort truffet en foranstaltning over for ham, hvorved hans førerret blev inddraget, som udgjorde en sanktion for de samme faktiske omstændigheder, som havde begrundet nævnte midlertidige suspension.

36 I en sådan situation skal muligheden for en medlemsstats kompetente myndigheder og retter for at nægte at anerkende gyldigheden af et kørekort, som er erhvervet i en anden medlemsstat af en person, hvis kørekort er blevet midlertidigt suspenderet i den førstnævnte medlemsstat, i henhold til bestemmelserne i direktiv 91/439, særligt artikel 8, stk. 4, anerkendes uindskrænket og definitivt, når den midlertidige suspension efterfølges af en inddragelse af førerretten, som udgør en sanktion for de samme faktiske omstændigheder (jf. i denne retning kendelse af 3.7.2008, sag C-225/07, Möginger, præmis 41). Den omstændighed, at der træffes afgørelse om inddragelse af førerretten efter udstedelsen af det nye kørekort, er uden betydning i denne henseende, eftersom de grunde, som berettigede en sådan foranstaltning, forelå på tidspunktet for udstedelsen af det nye kørekort (jf. modsætningsvis Kapper-dommen, præmis 74).

37 Enhver anden fortolkning ville gøre muligheden for en medlemsstat i henhold til artikel 8, stk. 4, første afsnit, i direktiv 91/439 for at nægte at anerkende gyldigheden af

et kørekort, som er erhvervet i en anden medlemsstat af en person, hvis førerret på førstnævnte medlemsstats område er blevet inddraget, indholdsløs.

38 Som generaladvokaten har anført i punkt 42 i forslaget til afgørelse, er det, når der begås en lovovertrædelse på en medlemsstats område, kun denne medlemsstat, som har kompetence til at pålægge sanktioner for denne overtrædelse, i givet fald ved inddragelse af kørekortet eller førerretten, eventuelt ledsaget af en periode med forbud mod at erhverve et nyt kørekort.

39 At pålægge en medlemsstat at anerkende gyldigheden af et kørekort udstedt af en anden medlemsstat med den begrundelse, at indehaveren af dette kørekort ikke har begået nogen lovovertrædelse på den førstnævnte medlemsstats område efter nævnte udstedelse, uanset at hans førerret er inddraget på grund af faktiske omstændigheder, der fandt sted før inddragelsen, ville svare til at tilskynde personer, der begår overtrædelser, som kan straffes med en sådan inddragelse, til straks at rejse til en anden medlemsstat med henblik på at undgå de administrative eller strafferetlige følger af nævnte overtrædelser, og ville definitivt ødelægge den tillid, som systemet med gensidig anerkendelse af kørekort hviler på.

40 Desuden ville anerkendelse i en situation som den i hovedsagen omhandlede af gyldigheden af det kørekort, som de tjekkiske myndigheder har udstedt til Frank Weber, uanset at han på tidspunktet for udstedelsen af dette kørekort stadig var indehaver af et tysk kørekort, som fremhævet af Kommissionen i dens skriftlige indlæg, krænke såvel ånden i direktiv 91/439 som ordlyden af dets artikel 7, stk. 5, hvorefter ingen person må være indehaver af mere end ét kørekort udstedt af en medlemsstat.

41 Det forelagte spørgsmål skal derfor besvares med, at artikel 1, stk. 2, og artikel 8, stk. 2 og 4, i direktiv 91/439 skal fortolkes således, at de ikke er til hinder for, at en medlemsstat nægter på sit område at anerkende retten til at føre motorkøretøj i henhold til et kørekort, der er udstedt i en anden medlemsstat til en person, hvis førerret på førstnævnte medlemsstats område er blevet inddraget, uanset at afgørelsen om denne inddragelse er truffet efter udstedelsen af nævnte kørekort, når dette er erhvervet

på et tidspunkt, hvor det kørekort, som er udstedt i den førstnævnte medlemsstat, er suspenderet, og såvel denne suspension som nævnte inddragelse er berettiget af grunde, der forelå på tidspunktet for udstedelsen af det andet kørekort.

Sagens omkostninger

42 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender domstolen (Tredje Afdeling) for ret:

Artikel 1, stk. 2, og artikel 8, stk. 2 og 4, i Rådets direktiv 91/439/EØF af 29. juli 1991 om kørekort, som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1882/2003 af 29. september 2003, skal fortolkes således, at de ikke er til hinder for, at en medlemsstat nægter på sit område at anerkende retten til at føre motorkøretøj i henhold til et kørekort, der er udstedt i en anden medlemsstat til en person, hvis førerret på førstnævnte medlemsstats område er blevet inddraget, uanset at afgørelsen om denne inddragelse er truffet efter udstedelsen af nævnte kørekort, når dette er erhvervet på et tidspunkt, hvor det kørekort, som er udstedt i den førstnævnte medlemsstat, er suspenderet, og såvel denne suspension som nævnte inddragelse er berettiget af grunde, der forelå på tidspunktet for udstedelsen af det andet kørekort.

Underskrifter